

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Гданський Університет (Польща)
Поморський університет у Слупську (Польща)
Запорізький національний університет
Західноукраїнський національний університет
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницька академія безперервної освіти»
Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної
освіти» Дніпропетровської обласної ради
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С. З. Гжицького
Національна академія Національної гвардії України
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
«ЕКОНОМІКА ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ:
НОВІ ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ»

11-12 червня 2026 року
м. Харків

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

ЕКОНОМІКА ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

**МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
11-12 червня 2026 року**

Харків 2026

Економіка та публічне управління: нові виклики та рішення: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 11–12 червня 2026 р.) / за заг. ред. С. М. Домбровської. Харків : Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут», 2026. 823 с.

Редакційна колегія:

ДОМБРОВСЬКА Світлана Миколаївна – доктор наук з державного управління, професор, Заслужений працівник освіти України, проректор з наукової роботи Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

ШВЕДУН Вікторія Олександрівна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

ЛЕБЕДЧЕНКО Віра Віталіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

ТЮРІНА Діна Миколаївна – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

КАРПЕКО Надія Миколаївна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут».

У матеріалах III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіка та публічне управління: нові виклики та рішення» висвітлено результати наукових досліджень з актуальних проблем економіки, публічного управління та адміністрування, державної політики, регіонального розвитку, цифрової трансформації, забезпечення національної та економічної безпеки, відновлення територіальних громад, розвитку людського капіталу, соціально-економічних процесів в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України, а також сучасних тенденцій розвитку освіти, науки, інновацій та підприємництва.

Для наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, фахівців-практиків, громадських діячів та всіх, хто цікавиться проблемами розвитку економіки та публічного управління.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність наведених фактів, статистичних даних, цитат, власних назв та інших відомостей несуть автори.

придбання, сприятимуть зниженню капітальних витрат, оптимізації виробничих процесів, забезпечать гнучкість і швидку адаптацію до потреб виробництва. Екосистеми, засновані на платформах залучення інвестицій, об'єднують аграрних товаровиробників, інвесторів, фінансові установи та посередників у цифровому середовищі фінансування. Вони забезпечать можливість акумулювання фінансових ресурсів, оцінки інвестиційних проектів і організації фінансування через різні інструменти (кредитування, краудфандинг, інвестиційні програми), сприятимуть підвищенню доступності капіталу, зменшенню фінансових бар'єрів для розвитку агробізнесу та стимулюватимуть реалізацію інноваційних проектів.

В цілому розвиток цифрових платформ та їх інтеграція в екосистеми аграрного підприємництва сприяє підвищенню ефективності господарювання, покращенню кооперації між учасниками ринку, розширенню доступу до інновацій, фінансових ресурсів і ринків збуту. У підсумку це забезпечує зростання конкурентоспроможності аграрного бізнесу та сприяє сталому розвитку аграрного сектору економіки України.

Література

1. Predators and Prey: A New Ecology of Competition, by James F. Moore. *Harvard Business Review*. 1993. May – June. URL: <https://hbr.org/1993/05/predators-and-prey-a-new-ecology-of-competition>.

2. Цифрова бюрократія сприяє зміцненню економіки країни та мінімізації корупції. *Офіційний сайт Міністерства агрополітики та продовольства України*. URL: <https://minagro.gov.ua/ua/news/cifrova-byurokratiya-spriyaye-zmicnennyu-ekonomiki-krayini-ta-minimizaciyi-korupciyi-taras-dzoba>.

УДК 35.07:004:331.101.262(477)

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ

Проценко А.П., здобувач третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
*Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України,
м. Харків, Україна*

Лаптев В.І., д-р екон. наук, професор,
професор кафедри соціальної економіки,
*Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця,
м. Харків, Україна*

Іванова О.Ю., д-р екон. наук, професор,
завідувач сектору проблем регіонального розвитку та децентралізації,
*Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України,
м. Харків, Україна*

Україна як незалежна держава перебуває на складному етапі свого існування, який, незважаючи на кризові стани, все ж таки є розвитком і характеризується глибокими соціально-економічними трансформаціями, які зумовлені наслідками військової агресії росії, структурними змінами економіки, демографічними проблемами та необхідністю відновлення всіх сфер життєдіяльності на державному і місцевому рівнях. За таких умов актуальності набувають процеси підвищення ефективності системи публічного управління, яка має бути спроможною забезпечити реалізацію державної політики, координацію ресурсів та належну якість надання публічних послуг.

Одним із провідних напрямів модернізації публічного управління виступає цифрова трансформація, однак її успішність безпосередньо залежить від якісних характеристик людського капіталу. З іншого боку, розвиток людського капіталу залежить від створених умов в країні та конкретній територіальній громаді для конкурентоспроможного розвитку людських ресурсів території.

У сучасних українських дослідженнях людський капітал розглядається як інтегрована сукупність освітніх, професійних, демографічних та соціальних характеристик населення, що визначають потенціал економічного розвитку та інституційної спроможності держави [1]. У площині публічного управління дана категорія охоплює кадровий ресурс органів державної влади та місцевого самоврядування, рівень професіоналізму службовців, їх управлінську культуру, інноваційну спроможність і здатність працювати в умовах інституційних змін.

У контексті євроінтеграції України розвиток людського капіталу та цифрової спроможності органів влади набуває особливого значення як передумова адаптації до стандартів цифрового врядування ЄС.

У період повоєнного відновлення людський капітал набуває стратегічного значення як база відновлення інституційної спроможності держави. Рівень професійної підготовки, цифрових компетентностей, адаптивності та управлінської культури публічних службовців визначає здатність органів влади забезпечувати ефективне відновлення територій, координацію міжнародної допомоги, реалізацію реформ та впровадження цифрових механізмів управління.

Людський капітал виступає чинником цифрової трансформації публічного управління через забезпечення здатності органів влади впроваджувати цифрові інновації, адаптувати управлінські процеси до умов кризової невизначеності та забезпечувати ефективне функціонування цифрових сервісів.

Відповідно до досліджень Світового банку, індекс людського капіталу України до початку повномасштабної війни становив 0,63, що свідчило про наявність значного потенціалу розвитку, водночас поступаючись середнім показникам держав Європейського Союзу [2]. Однак, воєнні події негативно позначилися на ринку праці, кадровій мобільності та функціонуванні інституцій. За даними Міжнародної організації праці, скорочення зайнятості в Україні у 2023 році перевищувало 2 млн робочих місць порівняно з довоєнним періодом [3].

Важливість цифровізації публічного управління у період повоєнного відновлення полягає у тому, що її акценти змінюються з допоміжного інструменту в основу управлінської моделі. Цифровізація публічного управління стає інструментом забезпечення не тільки автоматизації процесів, але й

інструментом формування передумов для переходу до управління на основі даних, підвищення прозорості та залучення громадян до процесів прийняття рішень. Особливістю цифровізації публічного управління в умовах воєнного стану є трансформація її функціонального призначення від інструменту підвищення ефективності до механізму забезпечення стійкості держави. У цьому контексті цифрові технології виступають не лише засобом оптимізації управлінських процесів, але й ключовим інструментом забезпечення безперервності функціонування державних інституцій. Запровадження електронних сервісів, розвиток застосунку «Дія», функціонування цифрових платформ у сфері закупівель, документообігу та адміністрування засвідчили здатність держави підтримувати безперервність управлінських процесів навіть у кризових умовах. За даними Міністерства цифрової трансформації України, кількість користувачів цифрових державних сервісів перевищила 21 млн осіб [4].

Однак цифрові технології та концепції цифрового врядування не здатні подолати кризові стани, або забезпечити безпеку держави, отже, ефективність цифровізації публічного управління визначається здатністю людських ресурсів використовувати нові інструменти, приймати управлінські рішення на основі даних, забезпечувати кіберстійкість систем та організувати міжвідомчу взаємодію. За дослідженнями ОЕСД кадрова спроможність державного сектору є однією з базових передумов цифрової зрілості урядування [5].

У системі публічного управління України на фоні політичної, демографічної, економічної криз спостерігається низка проблем, що стримують реалізацію цифрових трансформацій. До них належать:

дефіцит кваліфікованих людських ресурсів у сфері цифрового адміністрування;

нерівномірний та недостатній рівень компетентностей у центральних та місцевих органах влади;

обмеженість механізмів професійного розвитку людських ресурсів;

відтік висококваліфікованих людських ресурсів до приватного сектору та за кордон;

зростання кадрового навантаження в умовах воєнного стану.

Таким чином, людський капітал у сучасних умовах виступає не лише ресурсом цифрової трансформації публічного управління, але й визначальним чинником інституційної стійкості держави. Ефективність цифровізації залежить від здатності системи публічного управління забезпечувати розвиток цифрових компетентностей, адаптивності та інноваційної культури людських ресурсів на всіх рівнях управління.

Література

1. Лібанова Е. М. Людський розвиток в Україні: пріоритети соціальної політики в умовах війни. Демографія та соціальна економіка. 2023. № 2. С. 9–32.

1. World Bank. Human Capital Index 2020. Washington, DC. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/human-capital>

2. International Labour Organization. Ukraine: Labour Market Impact Assessment. Geneva, 2023.

3. Міністерство цифрової трансформації України. Офіційний портал державних послуг «Дія».

4. OECD. Digital Government Review. Paris : OECD Publishing, 2023.

5. World Bank, European Commission, United Nations. Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4). Ukraine, 2025.

УДК 351:37

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПІДХОДИ ДО СИСТЕМНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ

Сеїдова-Богословська Е.Г., здобувач третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
*Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»*

Система цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування є інструментом стратегічного управління, який забезпечує зв'язок між стратегією і щоденною діяльністю підприємства. Цей зв'язок реалізується в корпоративному управлінні за рахунок виділення показників, що відображають ефективність діяльності за чотирма проєкціями: «фінанси», «внутрішні бізнес-процеси», «клієнти», «навчання та зростання».

Система була розроблена після усвідомлення неефективності існуючих методів оцінки діяльності підприємств, що відображають лише фінансовий аспект.

Повну картину можна отримати лише за дотримання балансу показників різних проєкцій, урахування неекономічних чинників. Аналіз нефінансових показників та групування показників за взаємозалежними ознаками – це найбільш характерна особливість збалансованої системи показників, яка потрібна в управлінні соціально-економічними процесами. Деякі автори у своїх роботах детально описують технологію побудови системи збалансованих показників та можливості її застосування в управлінні соціально-економічними процесами [1; 2].

При цьому у сфері публічного управління автори рекомендують виділення наступного комплексу стратегічних проєкцій зі своїми специфічними індикаторами та методами їх розрахунку: «економіка», «соціальна сфера», «екологія», «правопорядок та безпека» та «політика та управління».

Інші автори стверджують, що можливість успішного впровадження системи BSC у державному секторі збільшується, якщо цільова організація вже має чітке бачення і стратегію. Це свідчить про те, що аспекти розвитку стратегії BSC можна поліпшити.

У цьому зв'язку слід визначити показники бізнесу та громадського сектора, що повторюються: